

Tilskud Vand & Natur
J.nr. 2025-9459
Ref. Joegn
Den 12. august 2026

Høringsnotat i forbindelse med høring af vejledning om etablering af træer på brinker

Udkast til vejledning om etablering af træer på brinker har været i ekstern høring i perioden 4. juni til 6 august 2026. Høringen har medført syv høringssvar (Slagelse Kommune, Kalundborg Kommune, Bæredygtigt Landbrug, Skive Kommune, Landbrug og Fødevarer og KL), som fremgår af nedenstående oversigt. Derudover har Danske Regioner og Erhvervsministeriet oplyst, at de ikke har nogen bemærkninger til vejledningen.

Der er desuden svaret på diverse henvendelser vedrørende ordningen.

I høringsnotatet gengives det væsentligste indhold i høringssvarene. De fremsendte høringssvar kan ses på Høringsportalen.

Høringssvar vedrørende vejledningen samt Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs bemærkninger.

Interessent	Høringssvar	Styrelsens bemærkning
Kalundborg Kommune	Er det muligt indenfor eksisterende lovgivning at tinglyse beplantningen eller på anden måde sikre, at de ikke bliver fældet? Ved tilskud til alm. skovrejsning bliver den fx fredskovspligtig.	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø stiller ikke krav om tinglysning, idet styrelsen vurderer, at risikoen for fældning af beplantningen ikke står mål med den udgift, som en tinglysning indebærer. Risiko for fældning forventes primært at opstå ved behov for adgang til vandløbet i forbindelse med vedligeholdelse af offentlige/private vandløb eller på lodsejers initiativ. Hvis kommunen vælger at tinglyse beplantningen, er udgiften ikke tilskudsberettiget.

		Da beplantningen ikke skaber sluttet skov af højstammede træer kan de beplantede arealer som udgangspunkt ikke blive omfattet af fredskovspligt. Det præciseres i vejledningen, at udgifter til tinglysning ikke er tilskudsberettigede.
Kalundborg Kommune	Under pkt. 13 overlap med andre tilskudsordninger, ønskes uddybning af et evt. samspil med ordningen <i>Vandløbsrestaurering EHFAF</i> , hvor et af de mulige tiltag også er træplantning. Her er formålet opnåelse af ”god økologisk tilstand”. Er det muligt at kombinere de to ordninger?	Det er muligt at kombinere tilsagn fra Træer på brink med tilsagn fra eks. vandløbsordningerne, så længe vilkårene for de respektive ordninger følges. I sådanne tilfælde skal det sikres, at projekterne er teknisk og økonomisk adskilte, så der ikke kan ske dobbeltfinansiering. Høringssvaret giver ikke anledning til yderligere.
Bæredygtigt Landbrug	Det er vigtigt, at der medregnes fremtidige udgifter til vedligeholdelse af træerne således, at træernes rødder ikke utilsigtet ændrer i vandløbets skikkelse eller vandføringsevne, og dermed risikerer at udgøre en ulovlig regulering af vandløbet i strid med vandløbsloven. Det samme gøres desuden gældende, hvor ændringen af vandløbet (reguleringen) skyldes væltede træer eller nedfaldne grene. Vandløbsmyndighederne opfordres især til at være opmærksomme på vedligeholdelsen af vandløbets anlæg og bund. Der bør også tages højde for nuværende og fremtidig etablering af dræn.	Kommunen skal på udbetalingstidspunktet indsende dokumentation for, at de nødvendige myndighedsopgaver er gennemført, herunder myndighedsbehandling efter vandløbsloven. Midlerne til tilskudsordningen er i det politiske oplæg afsat til, at kommuner kan søge tilskud til etablering af træer langs vandløb og kan således ikke anvendes til andre formål, herunder vedligeholdelse. Det følger af vandløbsloven og vejledningens afsnit 12, at der ikke må foretages beplantning så nær dræn (rørslagte vandløb), at der kan være fare for beskadigelse eller tilstopning. Med hensyn til fremtidig etablering af dræn forventes vandløbsmyndigheden (kommunen) at inddrage lodsejerne efter behov i kommunens forundersøgelse og/eller myndighedsbehandling. Høringssvaret giver ikke anledning til yderligere.
Skive Kommune	Foretager SGAV en vurdering af projektets potentielle påvirkning af naturtyper beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 samt levesteder og yngle- eller rasteområder for arter omfattet af	Kommunen er ansvarlig myndighed for at vurdere projekters påvirkning af beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelsesloven samt levesteder, yngle- og rasteområder for bilag IV-arter i forbindelse med lokale tilladelser. Kommunen skal på

	habitatdirektivets bilag IV, inden der meddeles tilskud?	udbetalingstidspunktet indsende dokumentation for, at de nødvendige myndighedsopgaver er gennemført. Som følge af naturgenopretningsforordningen vil der dog ikke blive givet tilsagn til projekter, der er overlappende med naturhabitattyperne urtebræmme og vandløb med vandløbsplanter, da det er vurderet, at plantning af træer ikke er foreneligt med målene for disse naturtyper. Høringssvaret giver ikke anledning til yderligere.
Skive Kommune	Er der fastsat krav til de træer, der udplantes, herunder eksempelvis minimumshøjde, alder, størrelse eller anden kvalitetssikring af plantematerialet?	Der er jf. vejledningen ikke fastsat deciderede krav til træerne. Det er op til kommunen, om der ønskes plantet få store træer eller flere mindre. Vejledningens afsnit 8 om opmærksomhedspunkter tilføjes: "Ved fastsættelse af referenceværdien er der taget udgangspunkt i barrodsplanter i størrelsen 60 – 120 cm.
Skive Kommune	Hvad er baggrunden for den angivne fordeling mellem de forskellige træarter i projektet? Det fremgår ikke tydeligt af materialet, hvilke faglige eller naturmæssige hensyn der ligger til grund for de anførte procentvise fordelinger.	Den angivne fordeling mellem træer understøtter formålet med ordningen om at reducere brinkerosion. Det er Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø vurdering, at rødelt naturligt er den mest dominerende art langs danske vandløb. Fordelingen mellem gruppe 1 og de to øvrige grupper afspejler dette forhold. Gruppe 2 og gruppe 3 sikrer, at der kan opnås variation af hjemmehørende og fugttålende arter i beplantningerne. Årsagen til fordelingen mellem gruppe 2 og 3 er primært, at gruppe 3 ikke nødvendigvis kan overholde højdekravet på 4 m. Der forventes en sammenhæng mellem træets højde og rodnettets udvikling, og derfor udgør gruppe 3 en relativ lille andel. . Høringssvaret giver ikke anledning til yderligere.
Skive Kommune	Er den valgte træartsfordeling baseret på konkrete naturfaglige vurderinger, lokale vækstforhold eller	De afsatte midler på finansloven er afsat med henblik på at fjerne fosfor til fosforbelastede søer. De udvalgte arter i tilskudsordningen er derfor primært valgt med udgangspunkt i, at arterne kan tåle at

	biodiversitetshensyn, og kan den faglige begrundelse for fordelingen uddybes?	stå fugtigt samtidig med, at de forventes at opnå en højde på mindst 4 meter. Hensigten er, at alene arter, der forventes at få et fuldt udviklet rodnet under fugtige forhold, anvendes. Højdekravet skyldes, at forskning vedrørende vegetationens effekt på brinkerosion, er lavet med vegetationskategorier over og under 4 m og viser, at den største effekt er med vegetation over 4 m. Høringssvaret giver ikke anledning til yderligere.
Landbrug og Fødevarer	Vi vil påpege vigtigheden af, at der i vejledningen indtænkes samspillet med omlægningsordningerne og arbejdet i de lokale treparter, så ordningerne i videst mulige omfang arbejder sammen og der ikke skabes unødige barrierer. Man kan i den forbindelse med fordel overveje, hvordan man kan inddrage udtagningskonsulenter for bedre synergi mellem tiltag, og om også private lodsejere fremadrettet skal have adgang til at søge på ordningen for træer på brink.	Tilskudsordningen træer på brink er en frivillig ordning uden et konkret mål i oplandet til den enkelte sø. Ordningen burde således ikke udgøre en barriere for omlægningsplanerne. Tilskudsordningen skal evalueres, inden den evt. fortsættes i VP4 (2028 og frem). Styrelsen har noteret sig ønsket om, at lade ordningen omfatte private lodsejere og inddragelse af udtagningskonsulenter. Høringssvaret giver ikke anledning til yderligere pt.
Landbrug og Fødevarer	Vejledningen bør på flere punkter præciseres, hvis ordningen skal kunne udmøntes på en måde, der både er fagligt robust og administrativt hensigtsmæssig. Selvom ordningen alene kan søges af kommuner, fremgår det tydeligt af vejledningen, at projekterne i praksis vil blive gennemført på eller i tæt relation til konkrete arealer og vandløbsstrækninger, hvor forhold som dræn, vandløbsvedligeholdelse, rørlagte strækninger, eksisterende vådgøringsprojekter, servitutter, nødvendige myndighedstilladelser og eventuelt behov for erstatning kan blive relevante. Efter Landbrug & Fødevarers opfattelse bør vejledningen derfor i højere grad afspejle, at	Tilskudsordningen vedrører alene arealer i selve vandløbsprofilen. Styrelsen forventer derfor, at dyrkningssikkerhed og fremtidig drift af arealer primært vedrører afgræsning og er af beskedent omfang. Det er kommunens opgave som projektejer at inddrage berørte lodsejere efter behov. Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer.

	private lodsejere i mange tilfælde vil være direkte berørt af projekterne, selvom de ikke er ansøgere. Vejledningen kan med fordel suppleres med en tydeligere beskrivelse af, hvordan lodsejere forventes inddraget i forbindelse med projekternes planlægning og gennemførelse. Det gælder navnlig i de tilfælde, hvor der kan være betydning for afvanding, dyrkningssikkerhed eller den fremtidige drift af arealerne. Vejledningen nævner selv, at kommunen kan fravælge strækninger af hensyn til dræn, landskabelige forhold, vandløbsvedligeholdelse og vandløbets naturlige processer. Det bør derfor fremgå tydeligere, hvordan disse hensyn skal indgå i projektudformningen, og hvordan det sikres, at lodsejers hensyn er tilstrækkeligt belyst allerede i forundersøgelsen. En sådan præcisering vil efter Landbrug & Fødevarers opfattelse styrke både forudsigeligheden og muligheden for en smidig projektgennemførelse.	
Landbrug og Fødevarer	Det fremgår af vejledningen, at projekter kan påbegyndes for egen regning og risiko efter ansøgningstidspunktet. Efter Landbrug & Fødevarers opfattelse giver dette anledning til et behov for en tydeligere afgrænsning af, hvordan denne mulighed skal anvendes i praksis i forhold til de forhold, som først afklares senere i projektforslaget. Gennemførelsen af projekter vil kunne berøre private lodsejere, og forudsætter samtidig afklaring af forhold som myndighedstilladelser, tekniske anlæg, drænforhold og eventuelle	Muligheden for at kunne påbegynde et projekt inden tilsagnet er givet skal alene ses som en mulighed for, at forundersøgelsen kan igangsættes, når ansøger har modtaget en kvitteringsskrivelse for modtaget ansøgning om tilskud. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø forventer ikke forskel på, hvordan et projekt gennemføres, uanset om forundersøgelsen igangsættes inden eller efter, at der er meddelt et tilsagn. Høringssvaret giver ikke anledning til yderligere.

	erstatningsspørgsmål. Det bør derfor fremgå tydeligere, hvordan muligheden for tidlig projektopstart spiller sammen med behovet for, at disse forhold er tilstrækkeligt belyst og afklaret. Efter Landbrug & Fødevarers opfattelse indebærer den nuværende beskrivelse en risiko for, at projekter påbegyndes, inden væsentlige lodsejerforhold, tilladelsesforhold og eventuelle økonomiske konsekvenser er tilstrækkeligt afdækket. Dette kan give anledning til usikkerhed for både ansøger og berørte lodsejere og i sidste ende svække grundlaget for en smidig projektgennemførelse. På den baggrund anbefaler Landbrug & Fødevarer, at vejledningen suppleres med en tydeligere beskrivelse af, hvornår projekter tidligst bør påbegyndes, og hvordan dette administrativt afgrænses i forhold til lodsejerinddragelse, myndighedstilladelser og håndtering af eventuelle erstatningsforhold.	
Landbrug og Fødevarer	Vejledningen bør være tydeligere om ordningens faglige placering i den samlede fosforindsats. Vejledningen hviler på et relevant udgangspunkt om, at brinkerosion kan være en væsentlig tabsvej for fosfor til søer, og at træer på brink kan reducere erosion og tab af sediment og partikulært bundet fosfor. Samtidig viser de vedlagte faglige dokumenter, at der findes en række fosforvirkemidler, som virker på forskellige fosforfraktioner og under forskellige terræn- og drænforhold. Det fremgår også, at virkemidlernes	Fosforkortlægningen over risiko for fosfortab udarbejdet af Aarhus Universitet viser forskellige tabsveje af fosfor fra det åbne land til vandmiljøet. Af disse tabsveje udgør brinkerosionen en væsentlig tabsvej. Fosforindholdet i brinkerne kan variere selv på kortere strækninger, men indeholder trods variationer betydelige mængder fosfor. Virkemidlet beplantning med træer langs vandløb er på længere sigt (10-20 år) et effektivt virkemiddel målrettet mod tab fra brinkerosion. Af vejledningen fremgår, at kommunerne skal vurdere, hvor beplantning giver mening, og at beplantning på dele af strækninger kan fravælges, hvis der ikke sker erosion på disse strækninger. Det er således kommunens opgave at udvælge

	effekt og omkostningseffektivitet varierer betydeligt afhængigt af de lokale forhold. Efter Landbrug & Fødevarers opfattelse bør det derfor fremgå tydeligere af vejledningen, at træer på brink bør anvendes dér, hvor den konkrete fosforkilde og de lokale forhold tilsiger, at det er det mest relevante virkemiddel – og ikke som en generel løsning i alle oplande med fosforindsatsbehov.	strækninger til beplantning, hvor der er risiko for brinkerosion, hvilket fremgår af vejledningen. Høringssvaret giver ikke anledning til yderligere.
Landbrug og Fødevarer	Vejledningen kan med fordel uddybe, hvordan man er kommet frem til en forventet effekt på to tons fosforreduktion årligt over en strækning på 325 km. Med henvisning til rapporten Virkemidler til reduktion af fosforbelastningen af vandmiljøet kan reduktionen i fosfortab per km vandløb beregnes til mellem 3,8-8,9 kg P/km/år. Det er dog væsentligt at bemærke, at denne effekt først indtræder efter 10-20 år, som det også angives i vejledningen. Den totale effekt af virkemidlet over projektets levetid forventes at være på mellem 320 og 756 kg P/km vandløb afhængigt af hvilket tabsestimat og hvilken reduktionsprocent, der tages udgangspunkt i. Landbrug & Fødevarer understreger, at der er behov for flere virkemidler, og at indsatser i højere grad bør målrettes de faktiske presfaktorer og lokale forhold. Der peges her på behovet for dokumenterede løsninger, som lokalt passer ind i landskabet, herunder også drænrelaterede virkemidler og mindre vådområder. Denne tilgang er efter Landbrug & Fødevarers opfattelse også relevant i den foreliggende ordning. Vejledningen	Effektberegningen er en gennemsnitsbetragtning på årsbasis ud fra forskelle i jordtyper og type af vandløb. Måltæthed i ordningen kræver jordanalyser og er ikke anbefalet af det videnskabelige miljø i Danmark. Det er vurderingen, at det er mere fordelagtigt at bruge midlerne til beplantning end undersøgelser. Det bemærkes i øvrigt, at denne ordning ikke overflødiggør eller udelukker øvrige tiltag. Der er i vejledningen redegjort for, at der mangler yderligere tiltag. Høringssvaret giver ikke anledning til yderligere.

	bør derfor i højere grad understøtte, at valg af strækninger og virkemidler sker på baggrund af en konkret vurdering af de faktiske tabsveje til den pågældende sø.	
Landbrug og Fødevarer	Landbrug & Fødevarer finder, at vejledningen med fordel kan præcisere forholdet til eksisterende projekter og bindinger på arealerne. Det fremgår, at der ved overlap med gennemførte fosforvådområder ikke må ske dobbeltfinansiering, og at der i tinglyste vådgøringsprojekter kan være konflikt mellem plantning af træer og den tinglyste deklaration. Det fremgår også, at brug af store maskiner i sådanne tilfælde skal vurderes i forhold til, om kravet kan fraviges. Efter Landbrug & Fødevarers opfattelse bør disse forhold beskrives mere tydeligt, herunder hvornår og hvordan det afklares, om et projekt kan realiseres uden konflikt med eksisterende servitutter eller med uforudsete konsekvenser for lodsejers rådighed over arealet.	Afsnit 13 om geografisk overlap mellem ordninger er revideret, så håndtering ved overlap til gennemførte projekter, overlap ved samtidige projekter og overlap med fremtidige projekter præciseret.
Landbrug og Fødevarer	Endelig finder Landbrug & Fødevarer, at vejledningen med fordel kan præcisere kravene til forundersøgelsen. Det er positivt, at der stilles krav om besigtigelse og om, at forundersøgelsen skal redegøre for bl.a. Natura 2000-forhold, tekniske anlæg, behov for erstatning og nødvendige myndighedstilladelser. Efter Landbrug & Fødevarers opfattelse bør det imidlertid fremgå tydeligere, at forundersøgelsen også skal danne grundlag for en reel vurdering af, om træer på brink er det fagligt mest relevante virkemiddel på de konkrete strækninger, og om projektet kan gennemføres uden unødige	Træer på brinker skal jf. vejledningen målrettes strækninger med risiko for brinkerosion. Denne ordning overflødiggør eller udelukker ikke øvrige tiltag for andre tabsveje for fosfor. Afvandingsforhold og vandløbsvedligeholdelse håndteres via kommunens myndighedsbehandling efter vandløbsloven. Styrelsens sagsbehandling på tidspunktet for godkendelse af forundersøgelsen sikrer håndtering af evt. bindinger så vidt angår geografisk overlap til andre tilskudsordninger Høringssvaret giver ikke anledning til yderligere.

	konflikter med afvanding, vandløbsvedligeholdelse eller eksisterende bindinger på arealet. Det vil styrke sammenhængen mellem ordningens formål, dens faglige grundlag og dens praktiske udmøntning.	
Slagelse Kommune	Det kan blive svært at udføre projekterne med en referenceværdi på 71.300 kr. pr. km (68.680 kr. pr. km. med plantebeskyttelse) Slagelse Kommune har for nylig plantet 500 rødøl på en strækning på 370 meter, hvilket kostede 33.245,50 kr. uden timer til egne medarbejdere og forundersøgelse. Udgiften var alene til træer, fragt og plantning. Der blev plantet i tre rækker på grund af det store skråningsanlæg. De plantede træer var 1,1 til 1,2 meter høje og 30 % af planterne var med rodklump. Det er Slagelse Kommunes vurdering, at det afsatte beløb vil medføre, at projekter ofte ikke vil være omkostningseffektive. Der kunne med fordel indføres en omkostningseffektivitet på 1,5 x referenceværdien.	Referenceprisen er fastsat ud fra gennemsnitsvurderinger på tværs af vandløbstypologi og geografi. Der vil således være konkrete vandløb, hvor lokale faktorer gør, at referenceprisen ikke er tilstrækkelig til at gennemføre beplantning på brinkerne. Referenceprisen er desuden fastsat ud fra anvendelse af barrodplanter. Der er tale om en ny ordning, hvor referenceprisen ikke har været afprøvet i praksis. Foranlediget af høringssvaret medtages forudsætninger for beregning af referenceværdien i afsnit om opmærksomhedspunkter.
KL	KL anbefaler, at begrebet "plantebeskyttelse" defineres i vejledningen, da det har betydning for forståelsen af såvel kriterierne som referenceværdierne.	I vejledningens afsnit om opmærksomhedspunkter er punktet vedrørende plantebeskyttelse tilføjet " Den tilskudsberettigede plantebeskyttelse omfatter ikke pesticider og hegning."
KL	Det vil hjælpe læseren, hvis henvisningen "(se også kriterie 8)" på side 9, linje 2, præciseres med en konkret henvisning til afsnit 11.4 på side 8.	Vejledningen er præciseret.